

50 LET ORGANIZIRANE KOMUNALNE DEJAVNOSTI V OBČINI KRŠKO

VEDNO SMO SKRBELI ZA OKOLJE

Komunala nekoč

O komunalni je že marsikaj zapisanega. V knjigi »Krško skozi čas 1477-1977«, ki je izšla ob 500-letnici Krškega, lahko zasledimo, da je leta 35 pred našim štetjem poznejši rimski cesar Avgust dokončno osvojil območje Posavja in ustanovil novo upravno središče Nevioudunum (danes Drnovo pri Krškem), ki je zraslo ob cesti Emona-Siscia. Ime Nevioudunum je bilo keltsko in je pomenilo »novo mesto«. Z vodo se je oskrbovalo po vodovodu, ki je prihajal izpod Gorjancev. Vodno zajetje pod vasjo Izvir je bilo iz dveh strani obzidano z več kot pet metrov debelimi zidovi, z druge strani pa je rezervoar varovala naravna stena. Ob izteku je bil manjši prostor, kjer se je voda čistila, preden je stekla v lončene cevi. Vodovod je prečkal reko Krko po obokanem ozkem mostiču, nato pa je bil spet položen v zemljo v ravni črti vse do Nevioudunuma. Mesto je imelo tudi svoje terme, saj so ohranjeni njeni ostanki z odtočnim kanalom do nekdanje savske struge. Ohranjeni so tudi ostanki pristanišča s pomolom. Imelo je tudi svoje pokopališče - nekropolo. Odkrito je bilo več kot pet tisoč žganih in skeletnih grobov. Ob teh so bile še zidane grobnice, ki so posebnost za ta del Panonije, nekatere med njimi so imele stene okrašene s slikami. Ohranjene so tudi hišaste žare Latobikov z veliko odprtino in nekatere z več režami.

Zgodovina teh krajev je opisana tudi v znameniti knjigi Slava Vojvodine Kranjske, barona Janeza Vajkarda Valvasorja, ki je od Jakoba Vodnika, leta 1693 kupil meščansko hišo, v kateri naj bi 19. septembra istega leta tudi umrl.

In prav ta hiša, ki še danes stoji na Valvasorjevem nabrežju št. 4, je bila tudi sedež prvega finančno samostojnega zavoda »Komunalna uprava Videm-Krško«, ki je bil ustanovljen 26. februarja 1954 s sklepom ljudskega odbora mestne občine Videm-Krško. Ta Uprava je imela sprva 12 zaposlenih, tem so se kmalu pridružili še drugi in se lotili gradnje vodovoda in kanalizacije v samem mestu, kjer so pred tem uporabljali vodnjake. Ti so bili onesnaženi, zato so morali poiskati druge vire zdrave pitne vode. Trajalo je kar nekaj let, da je bilo v letu 1964 črpališče pri Drnovem dokončano, potem pa je bil zgrajen še cevovod do Krškega. Zgrajeni, marsikje udarniško, so bili še drugi vodovodni in kanalizacijski sistemi po vsej občini. V različnih obdobjih je bila ta skrb prenesena na krajevne skupnosti, potem spet nazaj, da bi pred desetletjem vse prešlo v občinsko last, za katero zdaj skrbi Kostak. Tako zdaj vzdržujemo kar 500 kilometrov vodovodnega in 110 kilometrov kanalizacijskega omrežja, letno dobavimo dva milijona litrov vode in pol te količine tudi odvedemo skozi kanalizacijo. Vse te odpadne vode bodo speljane skozi komunalne čistilne naprave. V Kostanjevici ta že

deluje, gradimo jo v Brestanici, kmalu pa naj bi bila dograjena tudi v Krškem ob industrijski čistilni napravi v Vipapu.

Komunalna uprava, ki se je leta 1965 preimenovala v »Zavod za komunalno dejavnost Krško«, se je ukvarjala tudi z odvozom smeti. Sprva so to počeli s konjsko vprego in zgolj v občinskem središču, kasneje so nabavili prvi smetarski avto in počasi širili odvoz smeti po celi krški občini. Seveda je bilo potrebno urediti še komunalno deponijo, nabaviti posode za smeti, da bi lahko pred časom prešli na sistem ločenega zbiranja odpadkov, postavili ekološke otoke in prvi zbirni center za odpadke ter začeli s sanacijo komunalne deponije. Letno zdaj v Kostaku zberemo sto tisoč kubikov komunalnih odpadkov, računamo pa, da bomo do leta 2010 postopno koristno uporabili kar polovico teh odpadkov.

1972. leta je prišlo do preimenovanja zavoda v »Komunalno stanovanjsko podjetje KOSTAK«, saj je bila vanj prenesena tudi skrb za stanovanjski fond. Zato se je podjetje začelo ukvarjati tudi z gradbeništvom. Seveda so zaposleni, teh je bilo že kmalu 70, pred leti pa celo več kot 300, skrbeli tudi za urejanje cest in ulic, za tržnico, pokopališča, kasneje pa še za ogrevanje, trgovino in druge tržne dejavnosti. Pomembna je vloga stotih zaposlenih pri čiščenju poslovnih in proizvodnih prostorov ter opravljanju drugih storitev v Nuklearni elektrarni Krško, ki so zagotovo tudi pripomogli h kvalitetnemu in zanesljivemu obratovanju tega tehnološko zelo zahtevnega objekta.

50 let je za nami

Podjetje, ki mu gospodarske okoliščine niso bile vedno naklonjene, je v petdesetih letih doživljalo svoje vzpone in padce, se organizacijsko prilagajalo zakonskim spremembam, interesom politike, preživelo dve prisilni upravi, v njem so se zvrstili številni direktorji, strokovnjaki, delavci... Vseskozi je širilo dejavnost, vlagalo v izobraževanje svojih kadrov, štipendiralo in se opremilo z najnovejšo mehanizacijo in stroji. Danes je organizirano kot delniška družba z največjim lastništvom Občine Krško. V njem nas je 260 zaposlenih, kar nas uvršča na peto mesto v Posavju. V letu 2003 je ustvarilo 3,2 milijarde tolarjev prihodkov iz poslovanja, nekaj več kot 13 mio EUR oziroma 12.098.000 SIT čistega prihodka na zaposlenega, ki vsak ustvari 4.264.000 tolarjev dodane vrednosti.

Kostak danes

Ko se v Kostaku v letu 2004 oziramo na pot, ki jo je podjetje prehodilo pod tem ali drugačnim imenom v preteklih petdesetih letih, smo lahko z doseženim zadovoljni. Hkrati pa moramo izkazati spoštovanje do vseh, ki so nam vse to pomagali zgraditi. Prav gotovo so med najbolj zaslužnimi naši delavci. Ti so vseskozi skrbeli za naš razvoj in za to, da smo zdaj v svojem okolju in tudi širše cenjeni. Danes nam mnogi priznavajo, da smo iz tistega »nebodigatreba« postali sodobno podjetje, ki opravlja zelo široko paleto dejavnosti. Gospodarske javne službe dopolnjujemo s tržnimi dejavnostmi, ki predstavljajo že 75% našega dela.

Da smo na pravi poti nam potrjujejo rezultati ankete, ki smo jo opravili pri naših uporabnikih. Prav gotovo pa je krona prizadevanj za čisto okolje in kvaliteto storitev certifikat kakovosti ISO 9001. To je hkrati tudi dokaz, da v

Kostaku vemo, da moramo delovati v korist okolja, v katerem delujemo. Dokaz temu so tudi številne donacije in sponzorstva, ki jih negujemo že leta.

Kostak jutri

Zaposleni v Kostaku se bomo tudi v bodoče trudili vse storitve opravljati kakovostno in zanesljivo. Naše vodilo je strokovno, vestno in odgovorno delo, naš cilj pa dosegati rezultate primerljive z rezultati uspešnih evropskih družb. To bomo skušali doseči s partnerskimi odnosi doma in v tujini, pa tudi s podjetniško drznostjo, saj bomo le tako izpolnili dolgoročna pričakovanja naših delničarjev in nadaljevali svoj uspešen razvoj v dobro vseh prebivalcev krške občine in Posavja.

Naši načrti za prihodnost so smeli. Prepričani pa smo, da so uresničljivi in da nam bodo naši partnerji tudi vnaprej zaupali.

Po vstopu v EU se bomo še bolj zavzemali za čim doslednejše uresničevanje načela trajnostnega razvoja, saj gre pri tem za vzpostavitev težko dosegljivega ravnovesja med varstvom okolja, gospodarskim napredkom in socialnim razvojem.

Ob naši 50-letnici spreminjamo in posodabljam tudi celostno podobo, s katero se bomo predstavljali v javnosti. Najpomembnejše v ustvarjanju zunanje podobe našega podjetja pa so zaposleni, ki se lahko pohvalijo z zavidanja vrednim strokovnim znanjem, zanesljivostjo, prijaznostjo, smislom za sodelovanje in stalno pripravljenostjo za reševanje težav.

Skrb za okolje

Eno bistvenih poslanstev našega podjetja je bila vseskozi in je še vedno skrb za ohranjanje okolja in narave. Danes je bolj kot kdajkoli prej očitno, da moramo vsi spremeniti odnos do narave, če nam je kaj do tega, da bi tudi otroci naših otrok lahko občudovali njene lepote. Zato vedno rad uporabim zapis Nacionalne koordinatorke projekta »Ekošola kot način življenja« v Sloveniji, prof. Nade Pavšer: »ko se boste vrnili domov, odprite pipo in prisluhnite vodi. Čudovita je, voda je prinašalka sreče, zdravja in blagostanja.«

Seveda vsi nimajo te sreče kot mi v Sloveniji, ki se lahko pohvalimo, da imamo številne vire zdrave pitne vodne, ki bi jih morali takšne tudi ohraniti. Vsi se moramo zavedati, da so ti življenjsko pomembni za naše preživetje in razvoj. Umetne vode ni, saj obstaja samo naravna.

V Kostaku smo prepričani, da s svojo dejavnostjo opravljamo družbeno koristno delo in da vse to delamo tudi v dobro narave in za nadaljnje preživetje nas vseh. Zato se tudi veliko posvečamo mladim, saj želimo preko njih opozoriti na okoljske probleme in na to, da jih je potrebno tudi reševati. Pa naj gre za odpadke, čisto vodo, lepši izgled mesta ali kaj drugega.

Božidar Resnik, univ.dipl.inž.str.
direktor družbe Kostak d.d.